

صدا و سیما جمهوری اسلامی ایران

معاونت سیاسی

اداره پژوهش‌های سیاسی

انتخابات آمریکا و تأثیر آن بر روابط دوسوی آتلانتیک

پژوهش
تجزیه
معاونت سیاسی
صدا و سیما

فرآورده‌های خبری و تولیدات پژوهشی در بخش‌های زیر قابل دسترس است:

– وب سایت خبرگزاری صداوسیما (سرویس پژوهش) <http://www.iribnews.ir>

پژوهشگر: علی ظریف

❖	مقدمه	۲
❖	تأثیر انتخابات ۲۰۲۰ آمریکا بر روابط دوسوی آنلانتیک	۲
	۱- جنگ تجاری آمریکا با کشورهای اروپایی	۲
	۲- روبرویی با پیمان امنیتی آنلانتیک شمالی، ناتو	۴
	۳- خروج از پیمان اقلیمی پاریس	۵
	۴- خروج آمریکا از برنامه جامع اقدام مشترک (برجام)	۵
	۵- جو بایدن و آینده روابط دو سوی آنلانتیک	۶
❖	نتیجه گیری	۸

پیروزی دونالد ترامپ در انتخابات ریاست جمهوری ۲۰۱۶ روابط دو سوی آتلانتیک را با چالش بی سابقه‌ای روبرو کرد. ترامپ از همان ابتدای کارزار تبلیغات انتخاباتی خود متحدان سنتی خود را به باد انتقاد گرفت و آشکارا از ناکارآمد بودن پیمان امنیتی آتلانتیک شمالی "ناتو" سخن گفت. دیری نپائید که جنگ تجاری با اروپا نیز آغاز شد و اروپائیان دریافتند با رئیس‌جمهوری مواجه هستند که دیگر متعهد به همکاری با متحدان سنتی خود نمی‌باشد. اعضای اروپایی ناتو خیلی زود دریافتند رویکرد دولت ترامپ در قبال روسیه، در نهایت خطوط دفاعی ناتو را در برابر همسایه قدرتمند شرقی، یعنی روسیه، آسیب پذیر می‌سازد و موجب می‌شود امنیت اروپا با چالش‌هایی غیرقابل پیش بینی مواجه شود. اختلافات تا اندازه ای رشد کرد که اروپایی‌ها به فکر تاسیس ارتش واحد اروپایی افتاده‌اند. از این گذشته خروج آمریکا از "برجام" و "پیمان اقلیمی پاریس" به اروپائیان نشان داد ترامپ فردی نیست که به قوانین، مقررات و تعهدات بین‌المللی پایبند باشد. حالا با نزدیک شدن به زمان برگزاری انتخابات ریاست جمهوری ۲۰۲۰ آمریکا گمانه‌زنی درباره آینده روابط دو سوی آتلانتیک ذهن کارشناسان را به خود مشغول کرده است، زیرا پیروزی هر یک از کاندیداها می‌تواند تاثیرات زیاد و البته متفاوتی بر روابط اروپا و آمریکا بگذارد.

❖ تأثیر انتخابات ۲۰۲۰ آمریکا بر روابط دوسوی آتلانتیک

۱- جنگ تجاری آمریکا با کشورهای اروپایی

از زمان ورود دونالد ترامپ به کاخ سفید مناقشه تجاری میان آمریکا و اتحادیه اروپا افزایش یافت. رئیس‌جمهوری آمریکا اعلام کرد از تراز منفی تجاری این کشور با کشورهای اروپایی به شدت ناخشنود است و تلاش خواهد کرد با افزایش تعرفه‌های گمرکی این

وضعیت را تغییر دهد. ترامپ در سال‌های گذشته نشان داد در راستای سیاست حمایت‌گرایی اقتصادی، جنگ تجاری با اروپا را با افزایش تعرفه محصولات و کالاهای وارداتی به آمریکا ادامه می‌دهد و همچنان بر پیگیری این رویکرد اصرار دارد.

جنگ تجاری آمریکا علیه اتحادیه اروپا در سال ۲۰۱۸ آغاز شد. "ویلبر راس"، وزیر بازرگانی آمریکا ۳۱ مه ۲۰۱۸ اعلام کرد: «از نیمه شب امشب افزایش تعرفه واردات فولاد و آلومینیم برای اتحادیه اروپا، کانادا و مکزیک اعمال خواهد شد.» در نخستین واکنش به این خبر، "ژان کلود یونکر"، رئیس کمیسیون اروپا گفت: «اعمال افزایش تعرفه آمریکا غیر قابل قبول است. امروز روز بدی برای دنیای تجارت است. ما از منافع اروپا دفاع خواهیم کرد». رئیس کمیسیون اروپا در ادامه تاکید کرد که اروپا در برابر این اقدام، روش «مقابله به مثل» را در پیش خواهد گرفت و در طی ساعات آینده این اقدامات به صورت علنی اعلام خواهد شد. "سیسیلیا مالمستروم"، کمیسر اتحادیه اروپا در امور تجاری نیز در واکنش به افزایش تعرفه اظهار داشت که اتحادیه اروپا علیه آمریکا به سازمان تجارت جهانی شکایت می‌کند. مالمستروم افزود واکنش اروپا متناسب با اقدام آمریکا و مطابق با قوانین سازمان تجارت جهانی خواهد بود. "مانفرد وبر" رئیس فراکسیون محافظه کاران پارلمان اروپا هم در حساب توییتری خود نوشت: «اروپا به دنبال جنگ تجاری نیست اما اگر دونالد ترامپ تصمیم بگیرد که با اروپا هم‌چون یک دشمن رفتار کند، ما چاره‌ای جز دفاع از صنایع، مشاغل و منافع اروپایی نداریم. ما در برابر این تصمیم آمریکا ساکت نخواهیم نشست!»

همچنین وزارت بازرگانی آمریکا به دستور دونالد ترامپ، بررسی پیرامون تعرفه‌های گمرکی صادرات و واردات این کشور را آغاز کرد. اتحادیه اروپا طی سندی ۱۰ صفحه‌ای که برای وزارت بازرگانی آمریکا ارسال شد اعلام کرد که وضع تعرفه‌های گمرکی سنگین بر خودروها و قطعات خودروی تولید اروپا توجیه‌ناپذیر، و از منظر اقتصادی بی‌معنا است. مقامات بروکسل تاکید کردند وضع چنین تعرفه‌هایی به اقدام متقابل شرکای اقتصادی می‌انجامد و می‌تواند ۳۰۰ میلیارد دلار از صادرات آمریکا را به خطر بیناندازد.^۱ تهدید اعمال تعرفه بر خودروهای اروپایی سلاجی است که آمریکا با آن تاکنون اروپا را تهدید کرده است ولی از انجام آن خودداری کرده است. اروپائیان تاکید کردند در صورتی که آمریکا دست به اعمال تعرفه بر واردات خودرو بزند، کشورهای عضو اتحادیه اروپا تصمیم مشترکی برای واکنش به اقدام آمریکا اتخاذ خواهند کرد.

در اقدامی دیگر آمریکا اتحادیه اروپا را متهم به پرداخت یارانه به شرکت "ایرباس" کرده و از این رو، بر روی میلیاردها دلار واردات این کشور از اروپا تعرفه‌های گمرکی جدید وضع کرده است. اروپا نیز از پشتیبانی مالی آمریکا از "بوئینگ" می‌گوید. تعرفه‌های جدید آمریکا فرآورده‌هایی همچون انواع پنیر، کالباس و سوسیس، زیتون و ... را شامل می‌شود. وضع تعرفه‌های گمرکی جدید به معنای تشدید فشارهای مالی آمریکا در جنگ تجاری با اروپا به حساب می‌آید. پیش از این نیز، آمریکا تهدید کرده بود که برای ۲۱ میلیارد دلار واردات خود از کشورهای اتحادیه اروپا تعرفه‌های گمرکی ویژه تعیین خواهد کرد. اتحادیه اروپا نیز در واکنش به این سیاست آمریکا اعلام کرده بود که در صورت اجرایی شدن این سیاست، بر روی واردات خود از آمریکا تعرفه‌های گمرکی بیشتر وضع خواهد کرد.^۲

همچنین دولت آمریکا اعلام کرد از تاریخ ۱۸ مارس ۲۰۲۰ تعرفه گمرکی واردات هواپیماهای ایرباس به این کشور را ۱۵ درصد افزایش می‌دهد. گفتنی است ایرباس در سال ۲۰۱۹ میلادی ۸۶۳ فروند هواپیمای مسافربری تولید کرده و بدین ترتیب نه تنها نسبت به سال گذشته آن رشدی ۹،۷ درصدی داشته، بلکه هم‌زمان توانسته است از رقیب بحران‌زده آمریکایی‌اش بوئینگ، برای نخستین بار از سال ۲۰۱۱ بدین سو به عنوان بزرگ‌ترین تولیدکننده هواپیما در جهان پیشی بگیرد. شرکت هواپیما سازی ایرباس می‌گوید افزایش تعرفه‌های گمرکی نه تنها به زیان شرکت‌های هواپیمایی آمریکایی که مشتریان این شرکت هستند منجر می‌شود، بلکه در نهایت به زیان شهروندان آمریکا به عنوان استفاده‌کنندگان از خدمات این شرکت‌ها خواهد بود.^۳

۱. یورو نیوز، ۱۸/۰۵/۲۰۱۸.

۲. یورو نیوز، ۱۸/۰۷/۲۰۱۸.

۳. دویچه‌وله، ۱۹/۰۷/۲۰۱۹.

۴. دویچه‌وله، ۲۰/۰۲/۲۰۲۰.

با این حال باید توجه کرد که گرچه ترامپ از ابتدای دوران ریاست‌جمهوری‌اش رویکرد تجاری خصمانه‌ای را علیه اروپا در پیش گرفته است اما درهم‌تنیدگی و پیچیدگی روابط اقتصادی دو سوی آتلانتیک نشان داده ترامپ نه تنها موفقیتی کسب نکرده بلکه اروپا موفقیت‌های تجاری بیشتری در برابر آمریکا کسب کرده است. آمریکا برای آلمان همچنان مهمترین بازار است. سهم آمریکا در مجموع صادرات آلمان از ۷ درصد در سال ۲۰۱۰ به حدود ۹ درصد در سال ۲۰۱۹ افزایش یافته است. از نظر ترازنامه مالی حتی با میزان کلان‌تری مواجه می‌شویم: در سال ۲۰۱۰ حجم مالی صادرات آلمان به آمریکا تنها ۶۵ و نیم میلیارد یورو بود، در حالی که این رقم در سال ۲۰۱۹ به بیش از ۱۱۸ میلیارد و نیم رسید.^۱

۲- رویارویی با پیمان امنیتی آتلانتیک شمالی، ناتو

“ناتو ناکارآمد است چون سال‌ها پیش طراحی شد.” این بخش‌هایی از سخنان دونالد ترامپ رئیس‌جمهور آمریکا قبل از شروع به کار در کاخ سفید بود. دونالد ترامپ، در طول مبارزات انتخابات ریاست جمهوری سال ۲۰۱۶ آمریکا تاکید کرد: **“اعضای ناتو باید بیش از پیش در تامین هزینه‌های دفاعی مشارکت کنند.”** از دید ترامپ، بار سنگین تامین بودجه ناتو به تنهایی بر دوش آمریکا قرار گرفته است و دیگر کشورهای عضو این سازمان، به‌ویژه اعضای قدرتمندی همچون آلمان، فرانسه و ایتالیا باید سهم بیشتر در این مسیر برعهده بگیرند. در واقع ترامپ از همان ابتدا به‌طور شفاف از اروپایی‌ها انتقاد کرد و از پایان سواری مجانی سخن گفت.

ترامپ همچنین قبل از پیروزی در انتخابات ریاست جمهوری آمریکا در گفتگو با خبرنگاران، از تضمین حمایت نظامی کامل آمریکا از ۲۸ متحد آن کشور در پیمان آتلانتیک شمالی - ناتو - خودداری کرد. وی در پاسخ به سؤالی در مورد نگرانی کشورهای عضو ناتو در حوزه بالستیک از اقدام نظامی روسیه، گفت: اگر روسیه به آنها حمله کند، قبل از پاسخ به درخواست کمک از سوی آنها این موضوع را بررسی خواهد کرد که **“آیا آنها به تمامی تعهدات خود نسبت به آمریکا عمل کرده‌اند یا نه. تنها اگر چنین کرده باشند، جواب ما مثبت خواهد بود.”**

همین مسئله اروپا را به فکر انداخته تا استقلال دفاعی خود را بدست آورند. ظرفیت‌های اروپا برای کسب استقلال امنیتی و نظامی به هیچ وجه محدود نیست. اتحادیه اروپا یکی از مهمترین قطب‌های صنعتی و اقتصادی جهان به شمار می‌رود که می‌تواند در عملیاتی کردن سریع برنامه‌های توسعه توانمندی‌های نظامی آنها را یاری کند. هم اکنون دولت‌های اروپایی علاوه بر توانمندی ساخت تجهیزات نظامی متعارف هستند بلکه انواع سلاح‌های استراتژیک نظامی همچون هواپیماهای پیشرفته جنگی، صنایع موشک‌های بالستیک، بمب‌های هسته‌ای، زیردریایی‌های پیشرفته هسته‌ای، ناوهای هواپیمابر و ... را دارا می‌باشند.

“امانول مکرون” خواستار یافتن سازوکارهایی برای کسب استقلال نظامی و امنیتی اروپا شده است. رئیس‌جمهور فرانسه خواستار اجرای طرح عملیاتی اروپایی شده که به تک تک اعضای اتحادیه اروپا امکان می‌دهد در خارج از ساختار موجود اتحادیه اروپا و یا ناتو با یکدیگر همکاری نظامی داشته باشند. از سوی دیگر **“هایکو ماس”**، وزیر امور خارجه آلمان، در مقاله‌ای در روزنامه آلمانی **“هندلزبلات”** نظر خود را درباره بازنگری در روابط آلمان و آمریکا اعلام کرده و در این مقاله خواستار **“مشارکت متعادل”** با آمریکا شده است. این در حالی است که **“انگلا مرکل”** صدراعظم آلمان نیز تاکنون بارها بر این امر تاکید کرده که دیگر آمریکا را به عنوان هم‌پیمانی کاملاً قابل اعتماد نمی‌بیند و اروپا باید سرنوشت خود را در دست گیرد.^۲

دیدگاه‌های ترامپ درباره ناتو حتی جمهوری خواهان تندرو و افراطی را نیز نگران کرده است. **“جان بولتون”** مشاور امنیت ملی پیشین کاخ سفید معتقد است دونالد ترامپ پس از گذشت بیش از سه سال هنوز متوجه نشده رئیس‌جمهوری آمریکا بودن چه معنایی دارد. او هشدار داد در صورت پیروزی ترامپ در انتخابات آینده خرابی‌هایی که به بار می‌آورد به سختی قابل ترمیم خواهد بود. بولتون با اشاره به برنامه اعلام شده ترامپ برای خارج کردن نظامیان آمریکایی مستقر در آلمان می‌گوید او برای این کار هیچ دلیل موجهی ندارد. بولتون تاکید می‌کند حضور نظامیان آمریکایی در آلمان **“دلایل عمیق تاریخی”** دارد و این مسئله در پیوند با

۱. دویچه‌وله، ۲۰۲۰/۱۰/۰۴

۲. بی‌بی‌سی، ۲۰۱۶/۰۷/۲۱

۳. پایگاه تحلیلی و خبری الوقت، «چالش‌ها و پتانسیل‌های استقلال دفاعی-امنیتی اروپا»، ۱۳۹۷/۶/۷

منافع امنیت ملی آمریکا است، اما ترامپ موضوع را از این زاویه نمی‌بیند. این مسئله درباره استقرار نیروهای نظامی آمریکا در کره جنوبی و ژاپن نیز صادق است.^۱

۳- خروج از پیمان اقلیمی پاریس

روز چهارم نوامبر ۲۰۱۹ وزارت امور خارجه آمریکا خبر خروج این کشور از پیمان اقلیمی پاریس را رسماً اعلام کرد. خروج از پیمان اقلیمی پاریس، یکی از وعده‌های انتخاباتی دونالد ترامپ در سال ۲۰۱۶ بود. پیمان اقلیمی پاریس روز چهارم نوامبر سال ۲۰۱۶ با امضای ۱۹۵ کشور و از جمله با امضای دولت باراک اوباما رسمیت یافت. در این توافق نامه راهکارهایی برای کاهش تولید گازهای گل‌خانه‌ای و توقف مصرف سوخت‌های فسیلی با جایگزین کردن انرژی‌های تجدیدپذیر در نظر گرفته است. بر اساس پیمان پاریس گرم‌تر شدن کره‌زمین تا سال ۲۰۵۰ میلادی باید زیر ۱/۵ تا ۲ درجه سانتیگراد باشد و تولید گازهای گل‌خانه‌ای باید در نیمه دوم قرن کاهش یابد. اهداف تعیین شده قرار است هر پنج سال یکبار بررسی و بهینه شوند.

تصمیم رئیس جمهوری آمریکا برای خروج از معاهده اقلیمی پاریس، واکنش‌های منفی بین‌المللی زیادی داشته است. «ژان کلود یونکر» رئیس کمیسیون اتحادیه اروپا در یک میزگرد در برلین خروج آمریکا از پیمان پاریس را اقدامی کاملاً اشتباه خواند، و گفت: «آمریکا / سا سا نمی‌تواند به این راحتی از این پیمان خارج شود و ترامپ چون از معاهده پاریس به خوبی اطلاع ندارد، می‌گوید آمریکا از آن خارج خواهد شد»^۲.

«آنگلا مرکل» صدراعظم آلمان هم تاکید کرد: «زمانی که ما می‌توانستیم خود را به طور کامل به دیگران بسپاریم به پایان رسیده است. سران اتحادیه اروپا سرنوشت خود را در دست بگیرند و برای تحکیم اتحادیه قدم‌های جدی بردارند و نقش فعال‌تری را در قبال مسائل مشترک بر عهده گیرند»^۳.

۴- خروج آمریکا از برنامه جامع اقدام مشترک (برجام)

آمریکا در روز ۱۸ اردیبهشت ۱۳۹۷ رسماً از «برنامه جامع اقدام مشترک یا برجام» خارج شد. از همان تاریخ اتحادیه اروپا تلاش‌های متناوبی را آغاز کرد تا شاید بتواند جلوی فروپاشی این توافق چندجانبه بین‌المللی را تا پایان دور اول انتخابات ریاست جمهوری ترامپ بگیرد. برخی گمان می‌کنند اتحادیه اروپا به دلایل اقتصادی در حال تلاش برای نجات «برنامه جامع اقدام مشترک یا برجام» است. این در حالی که آمارهای اقتصادی مشخص می‌کنند در سال ۲۰۱۶ میلادی تنها ۵ درصد صادرات اروپا روانه ایران شده است. در واقع برجام برای اروپایی‌ها یک «توافق استراتژیک» به شمار می‌آید که آنها نقش پررنگی در آن ایفا کردند. برجام از سوی دیگر نشانه یک موفقیت بزرگ دیپلماتیک برای اتحادیه اروپاست که تلاش می‌کند جایگاه خود را در عرصه جهانی پیدا کرده و پس از چند دهه از زیر سایه آمریکا خارج شود.

خروج آمریکا از برجام ضربه‌ای سیاسی به اتحادیه اروپا بود و از اعتبار اروپائیان کاست، زیرا اتحادیه اروپا و تروئیکای اروپایی مرکب از آلمان، فرانسه و انگلیس که نقش مهمی در انعقاد توافق هسته‌ای برجام داشتند، پس از خروج آمریکا از برجام، عملکردی غیر قابل دفاع در زمینه حفظ آن داشتند. اروپا نتوانست کانال‌های مالی خود با ایران را راه اندازی کند و عملاً ایران را در مقابل تحریم‌های سخت آمریکا تنها گذاشت. «فدریکا موگرینی»، مسئول وقت سیاست خارجی اتحادیه اروپا در مورد برجام می‌گوید: «من بر این باورم توافقات چندجانبه نظیر توافق هسته‌ای با ایران به میزان زیادی منافع ما را تامین کرد و حفظ این توافق با ایران، تامین‌کننده نفع اتحادیه اروپا و نیز نفع ملی تک‌تک کشورهای عضو آن است»^۴. آلمان، فرانسه و بریتانیا در بیانیه مشترکی که صادر کردند از ایران خواستند به رغم خروج آمریکا از برجام در این توافق باقی بماند. در این بیانیه که به امضای «آنگلا مرکل»، صدراعظم آلمان، «ترزای می»، نخست‌وزیر انگلیس و «امانوئل مکرون»، رئیس‌جمهور فرانسه رسید سه کشور اروپایی از تهران

۱. دویچه‌وله، ۲۰/۸/۲۰۱۷.

۲. دویچه‌وله، ۲۰/۶/۲۰۱۷.

۳. ایرنا، ۱۶/۳/۱۳۹۶.

۴. ایرنا، ۳۱/۵/۱۳۹۹.

خواستند که با درنگ و طمانینه نسبت به تصمیم آمریکا واکنش نشان دهد. آنها همچنین ایران را فراخواندند که کماکان به تعهداتش پایدار بماند و همزمان به تقاضاهای بازرسی آژانس اتمی موافقت کند. سه کشور در ادامه از ادامه تعهد خود به برجام سخن گفته‌اند: «ما همچنان خود را موظف می‌بینیم که برای اجرای برجام تلاش کنیم و با همه طرف‌های دیگر این توافق همکاری خواهیم کرد تا این توافق حفظ شود.» سه کشور همچنین تعهد دادند که امتیازات اقتصادی به سود مردم ایران که در توافق درج است را نیز حفظ کنند!^۱

اما دیدگاه و رویکرد جو بایدن نامزد حزب دموکرات انتخابات ۲۰۲۰ ریاست جمهوری آمریکا در قبال برجام و ایران متفاوت از رقیب جمهوری خواه خود است. وی رویکرد دونالد ترامپ در قبال ایران را شکست خورده می‌داند و می‌گوید در صورت پیروزی در انتخابات، مسیری قابل اعتماد برای رویکرد دیپلماتیک در ارتباط با ایران خواهد گشود. بایدن در یادداشتی که در تارنمای رسمی شبکه خبری «سی‌ان‌ان» منتشر شد، می‌گوید: **اگر ایران به پایبندی سختگیرانه به توافق هسته‌ای بازگردد، آمریکا دوباره به این توافق به عنوان نقطه شروعی برای مذاکرات دیگر ملحق خواهد شد. ترامپ با خروج از برجام آمریکا را منزوی کرده، به طوری که در دو تلاش اخیر واشنگتن علیه ایران برای تمدید تحریم تسلیحاتی و بازگرداندن تحریم‌های بین‌المللی، نزدیک‌ترین متحدان آمریکا در اروپا نیز حاضر نشدند با آن همگام شده و علیه ایران موضع بگیرند. ترامپ با خروج از برجام دچار اشتباه شده، برخلاف منافع کشورش گام برداشته و آمریکا را منزوی کرده است. در صورت پیروزی در این انتخابات سیاست آمریکا در قبال ایران را تغییر خواهد داد.^۲**

با این حال نباید از نظر دور داشت که در عمل تفاوتی میان بایدن و ترامپ در قبال ایران وجود ندارد. بایدن مدعی است که برجام توافقی ناقص است چون محدودیت‌های هسته‌ای دائمی نیست و این توافق، توان موشکی و قدرت منطقه‌ای ایران را شامل نمی‌شود. جو بایدن معاون سابق رئیس‌جمهور آمریکا در دوره اوباما، حتی پس از توافق برجام در اظهارنظری که معرف ماهیت سیاستمداران آمریکایی است گفته بود: «این توافق به معنای آن نیست که ما سایر تهدیدهای غیرهسته‌ای از جانب ایران را نادیده می‌گیریم. ما در دولت از تمامی اختیارات مورد نیاز برای تحریم ایران به واسطه حمایت از تروریسم، نقض حقوق بشر و برنامه موشکی داریم و ما از این اختیار استفاده می‌کنیم»^۳.

۵- جو بایدن و آینده روابط دو سوی آتلانتیک

روابط دو سوی آتلانتیک در دوره ترامپ با چالش‌هایی بزرگ روبرو بوده است و نتیجه انتخابات نوامبر آینده آمریکا می‌تواند این روابط را وخیم‌تر کرده و یا روابط اروپا و آمریکا را به مسیر گذشته بازگرداند. با وجودی که رهبران اروپایی درباره مطلوبیت کاندیداهای ریاست جمهوری آینده آمریکا از هر گونه اظهار نظری خودداری کرده‌اند اما پروا ضح است که جو بایدن رئیس‌جمهور مطلوب آنها می‌باشد. البته باید در نظر داشت که موضع کشورهای اروپایی کاملاً منطبق و همسو نیست و در شرق اروپا کشورهایی هستند که رهبران‌شان همانند ترامپ می‌اندیشند و عمل می‌کنند. لهستان و مجارستان از جمله کشورهایی هستند که نیروهای دست‌راستی با منش پوپولیستی در آن قدرت را در دست دارند. اما کشورهای آلمان و فرانسه که دو ستون اصلی اتحادیه اروپا هستند آشکارا سیاست‌های ترامپ را تحمل نمی‌کنند، اما جو بایدن می‌تواند رئیس‌جمهوری باشد که تنش‌ها را میان اروپا و آمریکا به حداقل می‌رساند و بیشتر مواضع وی با نگرش پایتخت‌های اروپا سازگار است.

* «تونی بلینکن» مشاور ارشد جو بایدن از رویکرد متفاوت وی با دونالد ترامپ در برخورد با اروپا خبر داد و گفت: **جو بایدن به «جنگ تجاری ساختگی» ترامپ با اروپا پایان می‌دهد و رویکرد مسالمت‌آمیزی در قبال این بلوک اتخاذ خواهد کرد.** وی افزود: بایدن تلاش خواهد کرد رویکرد ترامپ در فقدان توازن تجاری در بخش کشاورزی بین دو طرف را اصلاح کند. اتحادیه اروپا بزرگ‌ترین بازار در جهان است و لازم است که ما روابط اقتصادی خود با این اتحادیه را تقویت کنیم. ما همچنین باید به جنگ تجاری مصنوعی که دولت ترامپ آغاز کرده پایان دهیم؛ جنگی که روابط اقتصادی ما را مسموم کرده، به هزینه از دست رفتن

۱. دویچه‌وله، ۲۰۱۸/۰۵/۰۸

۲. ایرنا، ۱۳۹۹/۶/۲۴

۳. مشرق‌نیوز، ۱۳۹۹/۵/۵

مشاغل شده و هزینه مصرف کننده را افزایش داده است. بلیکن که سابقه معاون مشاور امنیت ملی در دولت باراک اوباما را دارد گفت: اگر بایدن انتخاب شود، به دنبال برقراری روابط قوی با اتحادیه اروپا خواهد بود و به رفع مشکلات کشور با متحدانش در منطقه از جمله در زمینه تجارت کشاورزی کمک خواهد کرد. فکر می‌کنم که مشکلات واقعی با اتحادیه اروپا در زمینه تجارت دائمی و نامتوازن با اتحادیه اروپا وجود دارد زیرا قواعد تجاری در این زمینه مانع از فروش کالاهای رقابتی ما می‌شود.^۱

***جوبایدن در یکی از آخرین اظهاراتش در دوره ریاست جمهوری باراک اوباما تاکید کرد: اروپا نباید اظهارات دونالد ترامپ نامزد جمهوری خواه انتخابات آتی ریاست جمهوری این کشور درباره سازمان پیمان آتلانتیک شمالی (ناتو) را جدی تلقی کنند. شفاف بگوییم؛ ما به تعهد مقدسمان در خصوص پیمان ناتو به ویژه ماده پنج آن پایبند هستیم.**^۲

جو بایدن همچنین در سخنرانی خود در کنفرانس امنیتی مونیک گفت: بعد از جنگ جهانی دوم ما در کامیابی و موفقیت متحدان خود سرمایه گذاری کردیم و در واقع این اقدام در راستای منافع ما بوده است. ما با چالش‌ها نه به تنهایی بلکه با کمک شما مبارزه می‌کنیم. من قدرتمندانه از ناتو حمایت می‌کنم. این قلب امنیت بین‌المللی ماست. من قدرتمندانه از اتحادیه اروپا حمایت می‌کنم و خرسندم که اروپا در مقابله با تجاوزگری روسیه در اوکراین متحد بود. آمریکا هرگز متحدان خود را ترک نخواهد کرد چون ما به متحدان خودمان نیاز داریم همان‌طور که آنها به ما نیاز داریم.^۳

*** جو بایدن، نامزد ریاست جمهوری آمریکا بارها اعلام کرده است که در صورت پیروزی در انتخابات به توافق اقلیمی پاریس باز خواهد گشت. بایدن در جریان اولین مناظره خود با ترامپ گفت: در دولت ما (اوباما) با قانون بهبود اقتصادی، من مسئول کاهش دادن هزینه‌های انرژی تجدیدپذیر بودم و باید هزینه آن را به رقمی پایین‌تر یا به اندازه قیمت ذغال سنگ، نفت و گاز می‌رساندم. هیچ کس دیگری قصد ندارد یک نیروگاه با سوخت ذغال سنگ در آمریکا احداث کند. هیچ کس قصد ندارد نیروگاه با سوخت نفت تولید کند. همه به سمت انرژی تجدیدپذیر حرکت خواهند کرد. نخستین کاری که من خواهم کرد این خواهد بود که بار دیگر به توافق نامه تغییرات اقلیمی پاریس ملحق خواهیم شد. من به توافقنامه پاریس می‌پیوندم. برزیل و جنگل‌های این کشور دارند از بین می‌روند، هرچه کربن بیشتری در آمریکا تولید شود میزان بیشتری از این کربن جذب این جنگل‌ها می‌شود. من اجتماع تشکیل می‌دهم تا مطمئن شوم که کشورهای جهان رقم ۲۰ میلیارد دلاری جمع می‌کنند تا جلوی از بین رفتن جنگل‌ها را بگیریم. من به آن‌ها خواهم گفت که اگر این کار را نکنند عواقب اقتصادی زیادی متوجه آن‌ها خواهد شد.^۴**

بایدن همچنین از طرحی دو تریلیون دلاری خبر داد که برای رسیدن به انرژی پاکیزه طی چهار سال سرمایه‌گذاری می‌کند. این دو طرح اقلیمی، که اولین بار از سوی بلومبرگ گزارش شدند، با هدف رسیدن به انرژی الکتریک ۱۰۰ درصد پاکیزه تا سال ۲۰۳۵ پیشنهاد شده‌اند اما دقیقاً مشخص نکرده‌اند که بودجه آن‌ها چگونه تأمین می‌شود. مقامات ارشد نزدیک به بایدن می‌گویند که تأمین بودجه به صورت ترکیبی از افزایش مالیات شرکت‌ها و ثروتمندان و کاهش کمک‌های تشویقی برای فعالیت‌های اقتصادی صورت می‌گیرد. این تغییر بزرگ در طرح پیشنهادی نشان می‌دهد که معاون اول سابق رییس جمهور تقاضای تحول خواهان مبنی بر اولویت بخشیدن به امر بحران اقلیمی را جدی گرفته است. بایدن در اظهارات خود گفت: «این بزرگ‌ترین سرمایه‌گذاری بلندمدتی است که می‌توانیم برای سلامت و نشاط اقتصاد و هم مردم آمریکا انجام دهیم.»^۵

۱. ایرنا، ۱۳۹۹/۷/۲

۲. مشرق نیوز، ۱۳۹۵/۶/۲

۳. سایت تابناک، ۱۳۹۷/۱۱/۲۷

۴. مشرق نیوز، ۱۳۹۹/۷/۹

۵. ایندپندنت فارسی، ۱۳۹۹/۴/۲۵

****با توجه به مطالبی که مطرح شد به نظر می‌رسد در صورت پیروزی دونالد ترامپ:**

سیاست تحریم، تهدید و فشار حداکثری از سوی آمریکا پیگیری خواهد شد و اروپا نیز قادر به حفظ برجام نخواهد بود.	اروپا بیش از پیش به دنبال استقلال دفاعی از آمریکا و تشکیل ارتش واحد اروپایی می‌رود.	شکاف در میان اعضای پیمان امنیتی آتلانتیک شمالی بیشتر می‌شود.	این احتمال وجود دارد که افزایش مناقشات تجاری دو سوی آتلانتیک عملاً اتحاد اروپا را به چالش بکشد.	مناقشه تجاری آمریکا با اروپا تشدید خواهد شد و واگرایی در دو سوی آتلانتیک عمیق می‌شود
---	---	--	---	--

****همچنین به نظر می‌رسد در صورت پیروزی جو بایدن:**

- مناقشه تجاری واشنگتن با اروپا در دوره بایدن همچنان تداوم خواهد داشت اما به شدت دوران ترامپ نخواهد بود.
- بایدن تلاش خواهد کرد به تفاهمی دوجانبه در برخی حوزه های اقتصادی با اروپا برسد.
- بایدن تلاش می کند انسجام و اتحاد اعضای ناتو را دوباره تحکیم بخشد.
- بایدن در عین حال همانند ترامپ فشار بر اروپا برای تامین هزینه های دفاعی ناتو را افزایش خواهد داد.
- آمریکا مجدداً به پیمان اقلیمی پاریس باز خواهد گشت.
- آمریکا دوباره به برجام باز می گردد که مطلوب اروپاست.
- آمریکا با همراهی اروپا بر ایران فشار وارد خواهد کرد تا در حوزه موشکی و منطقه ای وارد گفتگوهای مشابه با برجام شود.

❖ نتیجه گیری

سیاست‌های اختلاف برانگیز دونالد ترامپ در چهار سال گذشته لطمات فراوانی به رابطه آمریکا و متحدان سنتی‌اش در قاره اروپا زده است. بررسی عملکرد ترامپ در دوران ریاست جمهوری‌اش نشان می‌دهد وی اعتمادی به اتحادیه اروپا و ناتو نداشته و همواره این دو نهاد منطقه‌ای را تضعیف کرده است. ناتو از همان ابتدا هدفی برای تهاجم ترامپ بوده و بی‌تفاوتی آمریکا در قبال تعهداتی که ذیل اتحاد با این سازمان نظامی فرآتلانتیک ملزم به اجرای آنها شده، این اتحاد نظامی-امنیتی را به کما فرو برده است. در حالی که بایدن بر وفاداری خود به پیمان ناتو تاکید دارد، دونالد ترامپ رئیس‌جمهور آمریکا همچنان بزرگ‌ترین دزد سر ناتو به شمار می‌رود.

آمریکای ترامپ دیگر به شرکای اروپایی خود توجه نمی‌کند و پایتخت‌های اروپایی حاضر به کنار آمدن با تغییرات در داخل آمریکا نیستند و به نظر می‌رسد چه ترامپ رئیس‌جمهور آمریکا شود و چه بایدن، روابط دو سوی آتلانتیک هیچ‌گاه مانند گذشته نخواهد شد. آمریکا با تشدید تنش تعرفه‌ای با اروپا مصمم است کسری تجاری خود با اروپا را مرتفع سازد. هر چند اداره نماینده تجاری آمریکا مدعی شده است درهای مذاکره با اروپا برای حل اختلافات تجاری میان دو طرف باز خواهد بود، اما در صورتی که طرف اروپایی این

اقدام را با تعرفه‌های مشابه تلافی کند، اقدامات شدیدتر را علیه اروپا در دستور کار قرار خواهد داد. حداقل در بعد اقتصادی کسری تراز بازرگانی آمریکا در قبال اروپا حتی دموکرات‌ها را نیز نگران کرده است. آمارها نشان می‌دهد در سال ۲۰۱۹ کسری تجاری آمریکا با اتحادیه اروپا در ۹ ماه نخست ۲۰۱۹ نسبت به ۹ ماه نخست ۲۰۱۸، حدود ۹ درصد افزایش یافته است.

در پایان باید اشاره کرد با وجود مشکلات موجود، جو بایدن در مقابل دونالد ترامپ کاندیدایی بسیار مطلوب برای اروپائیان محسوب می‌شود. بایدن به تعهدات آمریکا در قبال پیمان امنیتی آتلانتیک شمالی پایبند است و اعلام کرده به توافق اقلیمی پاریس باز خواهد گشت و در صورت عقب نشینی ایران از برنامه‌های هسته‌ای صلح آمیزش به برجام باز خواهد گشت. اما در صورت پیروزی ترامپ در انتخابات آتی، اتحادیه اروپا با چالش‌هایی بزرگ روبرو خواهد شد. احتمال اینکه جنگ تجاری دو سوی آتلانتیک تشدید شود بسیار زیاد است و همان‌طور که بایدن گفته شاید در سال‌های آینده عملاً ناتو از میان برود و ماهیت وجودی نداشته باشد. موضوع برجام نیز برای طرف اروپایی از اهمیت زیادی برخوردار است و نابودی آن شکستی بزرگ برای دستگاه دیپلماسی اتحادیه اروپا در عرصه جهانی محسوب می‌شود.

